

עטרת שרוב

עלון שבועי שיע"י מוסדות קאמנוא בארה"ק. רח' ארזי הבירה 48 ירושלים
בנטיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
פרשת ויקהל

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בס"ד, עשי"ק פרשת ויקהל
כ"א אדר א' תשע"א - שנה ב' גליון ס'

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

ירושלים	הרה"ג מוצ"ש	ר"ת
4:58	6:11	6:51
5:12	6:13	6:48
5:24	6:24	6:59
5:20	6:21	6:56

נא לטמור על קדושת הגליון

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל וגו'. ששית ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון להויה' כל העשה בו מלאכה יומת (לה א-ב).

שבת, משום שבמשכן היה מותר לחלל את השבת כדי להקריב את כל הקרבנות, רואים שהמשכן הוא יותר גבוה משבת.

ולפי זה מיושב שפיר מדוע כתוב אצל עשיית המשכן ציווי על שמירת השבת, לרמוז שעל ידי המשכן ניתוספו בחזרה חלקי הנשמה שנסתלקו מבני ישראל ע"י מעשה העגל, כמו שמתוספים בשבת קודש לכל אחד נשמה יתירה, וגם הרי מקבלים בשבת בחזרה כל אחד ואחד הכתרים שניטלו מהם.

והתיקון השני למעשה העגל העונש מיתה מרמוז תיבת 'ויקהל', והביאור בזה שכתוב 'סר צלם מעליהם' וגו' (כמדבר יד ט), והרמב"ן מפרש שם, ומביאו הרמ"א בהלכות הושענא רבה (סימן תרס"ד ס"א) שיש סימן בצלם הלבנה בליל הושענא רבא שיקרא לו או לקרובו באותו השנה ע"ש. ומבאר מרן האריז"ל בשער הכוונות (סוכות דרוש ז) שיש שלשה מיני צלמים לאדם, כנגד שלשה מלויים שיש בשם אהי"ה דיודין ההין אלפי, ומבאר שם שהצלם האחרון שהוא שם אהי"ה במלוי ההין כזה אל"ף ה"ה יו"ד ה"ה, הוא המקשר בין הרוחניות של האדם שזה הנשמה, לבין הגשמיות של האדם שזה הגוף ע"ש. ולכך ידוע מהצדיקים שאם היה בא הזכרת חולה שיש בו סכנת חיים, היו הולכים למבול במקוה, משום שמקוה"ה בגי' שם אהי"ה במלוי ההין, והיו מכוונים לקשר את הרוחניות הנשמה לגשמיות של האדם.

ולפי זה מיושב שפיר מדוע כתוב כאן הלשון 'ויקהל', כי תיבת 'ויקהל' בגי' השם אהי"ה במלוי ההין המקשר בין הרוחניות להגשמיות של האדם, לרמוז שעל ידי המשכן נתקן הפגם שנעשה ע"י מעשה העגל שפסקה זוהמתו, עד שיהיה התיקון השלם שאו יהיה 'בלע המות לנצח' (ישעיה כה ח) בב"א.

(רעוא דרעיון תשנ"ט לפ"ק)

על בני ישראל, מחזיר משה רבינו הכתרים לכל אחד ואחד מישראל, וכל אחד ואחד מקבל לפי קדושתו ע"ש. ובפשטות הענין של הכתרים הם חלקי אורות של הנשמה, שמאירים לנשמת האדם, כדי שיהיה להם הבנה ודבקות בתורה ומצוות.

ועוד מבואר בוזהר הקדוש (ח"ב קצד). עה"פ 'ויתנצלו בני ישראל את עדים' שבשעה שעמדו ישראל בהר סיני נסתלק הפגם של עה"ד ונתבטל העונש של מיתה, ובשעה שעשו העגל חזר כבתחילה העונש של מיתה. וז"ל: כד חב אדם באילנא דאכל מניה, גרם לההוא אילנא דשרי ביה מותא לכל עלמא, וקאים חוכה דפגימו דא כסיהרא, עד דקיימו ישראל כמורא דסיני, כיון דקיימו ישראל כמורא דסיני, אתעבר ההוא פגימו דסיהרא, וקיימו לאנהרא תדיר, כיון דחבו ישראל בעגלא, תבת סיהרא כמלקדמין לאתפגמא, ושלטא חויא בישא, ואחיד בה ומשיך לה לגביה, ואתפגימת.

ולפי זה יוצא, שהתיקון שבא ע"י עשיית המשכן הוא על שני דברים, אחד להחזיר את חלקי הנשמה שהם הכתרים שנסתלקו מבני ישראל. והשניה עונש המיתה.

והביאור בזה שזה אמרו חז"ל (ילקוט"ש שמות רמז תיט) שאהל מועד שעשה משה במדבר הוא כנגד מעשה בראשית. וכן אמרו במסכת ברכות (נה ע"א) ידוע היה בצלאל לצרף אותיות שנברא בהם שמים וארץ.

ואם כן כמו שרואים בחז"ל (ביצה מז) שבשבת קודש נותן הקב"ה באדם נשמה יתירה כל אחד לפי מדרגתו, ובפרט לפי מה שאמרנו בשם מרן האריז"ל שבשבת מחזיר משה רבינו הכתרים לכל אחד ואחד מישראל, ואם כן גם על ידי עשיית המשכן נתוספו לכל אחד ואחד חלקי נשמה, ולכאורה יש לומר שהחלקי נשמה שנתוספו להם ע"י המשכן הוא יותר גבוה משל

הנה צריך לדעת למה רק במצות שבת כתוב בה הלשון 'ויקהל', ומה נשתנה משאר פרשיות שבתורה, ודרשת חז"ל ידוע (ילקוט"ש רמז תח) שאמרו, שמתחלת התורה ועד סופה אין בה פרשה שנאמר בראשה 'ויקהל' אלא זאת בלבד, אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות, ודרוש לפניכם ברכים הלכות שבת וכו'. ועוד צריך להבין מדוע כתוב באמצע פרשת מלאכת המשכן ציווי על שמירת השבת, ועיין ברש"י שתיקן, שבא לומר שאינו דוחה את השבת.

ואפשר לומר שהרי כאן מדובר אחרי מעשה העגל, כמו שפירש כאן רש"י שהיה למחרת יום הכיפורים, ולזה פירש כאן זוהר הקדוש (ח"ב קצה). וז"ל: ואתו אינון ערב רב ועבדו ית עגלא, וגרמו לון לישראל מותא וקטולא, אמר קודשא בריך הוא, מכאן ולהלאה עובדא דמשכנא לא יהא אלא מסטרא דישראל בלחודייהו, מיד 'ויקהל משה את כל עדת בני ישראל' וגו', וכתוב בתריה 'קחו מאתכם תרומה ליהויה' מאתכם ודאי, ולא כקדמיתא דכתיב 'מאת כל איש אשר ידבנו לבו' (לעיל כה ב).

והנה מבואר בחז"ל (שמו"ר נא ח) שהמשכן היתה תיקון לחטא העגל, וז"ל: אמר הקב"ה יבא זהב המשכן ויכפר על זהב העגל, אמר הקב"ה לישראל, בשעה שעשיתם את העגל הכעסתם אותי ב'אלה אלהיך' (לעיל לב ד), עכשיו שעשיתם המשכן ב'אלה' (לה כא) אני מתרצה לכם.

והנה אצל מעשה העגל כתוב 'ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב' (לג ו), ודרשו חז"ל במסכת שבת (פח ע"א) מובא ברש"י שם, שהם הכתרים שניתנו להם בחורב כשאמרו נעשה ונשמע, וכולן זכה משה ונטלן וכו'. וזה ידוע מכוונת האריז"ל על 'ישמח משה' (שער הכוונות דרוש קבלת שבת קודש ד"א) שמושה רבינו הוא עבד נאמן, שבשבת קודש שאז שורה הקדושה

עטרת פז

אמרות טהרות מרבתינו זי"ע

שְׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלֶאכֶה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָּכֶם קֹדֶשׁ שַׁבָּת שְׁבַתוֹן לְהוֹיָהּ כָּל הַעֲשֵׂה בּוֹ מְלֶאכֶה יוֹמָת (לה א-ב).

רצה לומר, 'ששת ימים' הם ששה קצוות דו"א בחינת קודשא ב"ה, כלומר כל ימי החול תעשה ז"א קדישין, עם 'מלאכה' שהיא מלכות שמים, כנודע (פנ"ה שער מקרא קודש פ"ב) ש'מלאכה' עולה א"ל אדני"ב ב"ה שהוא במלכות שמים, וזאת תעשה בכל ענייך שעובר עליך בששת ימי החול, שתחבר ותיחד קב"ה ושכינתה, ובזכות זה כשתעשה כל ימי החול יחד הוה, או 'וביום השביעי' כשיבוא שבת קודש, 'יהיה לכם קודש' היינו שיופיע הקב"ה עליכם הארה של שבת קודש, והוה 'וביום השביעי יהיה לכם קודש' שתרגישו קדושת שבת קודש, כדאיתא כאן בלקומי תורה ממון האר"ל 'וביום השביעי קודש יהיה לכם' כיון דאתם מקודשים גם בימי החול ביחודים הנ"ל, או 'וביום השביעי' ודאי 'יהיה לכם' תוספת 'קדושה' ונשמה יתירה ע"ש. ואם תגיעו למדרגה זו, או תגמרו עבוד זה שיהיה בכל שבת ושבת 'שבת שבתון להו"ה', ותכפר להם כל העונות, כמו יום הכפורים הנקרא שבת שבתון (ויקרא טו לא), ולא יוכל שום מקמרג לקמרג עליכם. והוה 'כל העושה בו' היינו כשמשותף בו איזה קמרוג כשעת עשיית יחודים קדושים, שהוא 'מלאכה' כנ"ל, ורצה לקמרג עליכם, לא יוכל לו. והוה 'כל העושה בו' היינו עמו, זה המקמרג 'יומת' ויפול ממדרגתו כנודע.

(בן ביתי' מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא)

שְׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלֶאכֶה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָּכֶם קֹדֶשׁ וְגו' (לה ב).

המשנה באבות (פ"א מ"ג) אומר אהוב את המלאכה. 'אהוב' הוא שם נורא להעלות כל הנשמות ששרשן מהיכל אהבה. וכל אדם צריך לעסוק במ"ל מלאכות, לברר הנשמות והחיות, שכן ח"י פעם מ"ל עולה שב"ת, מ"ל תחי"ה (שבת פח:), ומרן הבעש"ט הוהיר על זה, לעסוק ביחודים, בכל עשיות מלאכה שבעולם, וכל נשמה יש לה שורש במלאכה, ולכן יש עוסק בזה, ויש במלאכה זה קביעות, וכל אחד צריך לעסוק בכל מיני מלאכות. אבל תלמיד חכם די לו במל תורה (בתובת ק"א): כי העסק התורה מברר, כמו עסק במלאכה ביחודים כשם שהתורה ניתנה בברית, כך המלאכה ניתנה בברית, ואין הקב"ה משרה שכירתו על ישראל עד שיעשו מלאכה, שנאמר (שמות כח ה) 'ועשו לי מקדש' ועיין אבות דרבי נתן (פרק י"א מ"א). וכשתעלה הנשמות ע"י מלאכה, ואז ידבקו כך נשמות, וירחיבו דעתך, וימשיכו לך מוחין חדשים, אור חדש. כמו ששאל דודי הצדיק מו"ה משה מסאמבור, את מורי דודי רבינו צבי הקדוש מוידיששוב, שהוא הולך לפעמים על איזה עסק לכפר, ואח"כ כשבא לביתו ועומד להתפלל מנחה, כמעט שהוא במל מצמיאות, מגודל האור והתלהבות אש, וחשד עצמו שהוא טועה, בדרך הצדיק. והשיב לו רבינו, אחי, אל יקשה לך, כי הנשמות והניצוצין שיש בכל עשבי השרה, ובעסק שעסקת מרבין כך, והם הם מלהיבין כך, והוה מאמר התנא 'אהוב את המלאכה' ויתחדשו לך מוחין וחיות חדש בכל עת. ועל זה רמז רבי עקיבא באר"ל (שם) שפועל עושה מלאכה במקדש, ואוכל מן ההקדש, וניצול מן המיתה, כי נעשה בריה חרשה, וע"ש באר"ל סודות נפלאים.

(נוצר חסד' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

וְהַנְּשָׂאִים הַבְּיָאוּ אֶת אַבְנֵי הַשֹּׁהַם וְזֹאת אַבְנֵי הַמְּלֶאכִים לְאַפֹּד וְלַחֹשֶׁן (לה ב).

'הנשאים' חסר יו"ד. ופירש"י ו"ל: א"ר נתן מה ראו נשיאים להתנדב בחנוכת המזבח בתחלה ובמלאכת המשכן לא התנדבו בתחלה, אלא כך אמרו נשיאים, יתנדבו צבור מה שמתנדבין, ומה שמחסרין אנו משלימין אותו, כיון שהשלימו צבור את הכל שנאמר (שמות לו) והמלאכה היתה דים אמרו נשיאים מה עלינו לעשות הביאו את אבני השהם וגו', לכך התנדבו בחנוכת המזבח תחלה, ולפי שנתעצלו מתחלה נחסרה אות משמם 'הנשאים' כתיב. וצריך להבין מפני מה דוקא נחסרה אות יו"ד. ולדעתי נראה בדרך נפלא בס"ד, דהנה אחו"ל (מכילתא בא ט) ע"פ 'שמרתם את המצות' (שמות י"ב י) אל תיקרי מצות אלא מצות מצוה שבאה לידך את תחמיצנה ע"כ. והנה כאן הנשאים, יען שהתחילו במצוה שבא 'לידם' להתנדב למשכן, ע"ז חסר להם אות יו"ד, מדה כנגד מדה, מפני שלא קיימו מצוה שבא 'לידך', ע"ז נתחסר להם אות יו"ד, וזה דבר נפלא בס"ד.

(פרי חיים' מרבינו חיים יעקב מקאמרנא)

וַיַּעַז מֹשֶׁה וַיַּעֲבִירוּ קוֹל בְּמַחְנֶה לְאָמֹר אִישׁ וְאִשָּׁה אֵל יַעֲשֵׂוּ עוֹד מְלֶאכֶה לְתַרְוֹמַת הַקֹּדֶשׁ וַיִּבְלָא הָעָם מְרֵבִיא (לו א).

קבלנו ממון הבעש"ט וזה"ש, ששמעו במתיבתא דרקיעא, שהוקשה למה התחיל מסכת שבת בדיו העני חייב, והשיבו דקמ"ל דאף לצורך שבת אין לו לפשוט יד ולהדר אפיתחא, אלא להאמין ולבטוח בהש"ת, וזה פשט ירו ולכן העני חייב, ואגב זה מסביר כל הלכה בענין העני ובעל הבית פטור.

(עצי עדן' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

עטרת חכמים

עיונים ובריארדים מרבתינו זי"ע

לֹא תַבְעִירוּ אֶשׁ בְּכָל מִשְׁבְּתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת (לה ג).

מאן דאוקיד שרגא במפקא דשבתא עד לא מטו ישראל לקדושא דסדרא דגרים לנרדא דגיהנם לאדלקא בהאי נרדא עד לא מטא זמנייהו. דחד הובקתא אית בגיהנםם לאנון דקא מחללי שבתות, ואנון דעגנשוו בגיהנםם לייטין ליה להווא דאוקיד שרגא עד לא מטא זמניה, ואמרי ליה (שעיה כ"ח) הנה יי מטלטלה סלטלה גבר וגו' (ס"ט י"ט) צנוף יצנף צנפה בדור אל ארץ רחבת ידים.

בגין דלאו יאות הוא לאדלקא נרדא פד נפיק שבתא עד דמבדלי ישראל בעלותא ומבדלי על פסא. בגין דעד ההוא זמנא שבת הוא, וקדושה דשבת שליט עלנא. ובשעתא דמבדלין על פסא פל אנון תילין וכל אנון משךין דאתמנן על יומי דחול, פל חד וחד יתיב לאתגריה ופולתניה דאתמני עליה.

וזהר הקדוש ח"א יד:

וביאר דברי הוהר מאן דאוקיד שרגא במפקא דשבתא עד לא מטו ישראל לקדושא דסדרא היינו בבית הכנסת ששם מתפללין הצבור. כי בימי הוהר וכן בין כל חכמי הספרדים, אין המנהג להאריך בסעודה שלישית עד הלילה, אלא אוכלין מעוד יום, ובהתחלת בין השמשות של לילה הולכין לבית הכנסת ומתפללין ערבית. וכן אפילו בין חכמי אשכנזים שנתפשט להאריך בסעודה שלישית עד הלילה הרבה, וכך נהג מרן הקדוש אלקי נורא רבינו ישראל בעש"ט, אבל אעפ"כ בכל עיר, יש בית הכנסת אשכנזים המון עם שהולכין להתפלל בין השמשות מעריב ומבדלין בבית הכנסת. ואע"פ שהקדים היחיד בביתו להתפלל ביחודות והבדיל בתפלה ואף בכוס במהירות, כל עוד שלא השלימו ישראל הסדרים של הקדושה ואתה קדוש, העושה מלאכה במהירות כזה אף שהבדיל, מקבל עליו כל הקללות אלו שמקללין אותו, שלא היה לו למהר להבדיל במהירות כל כך, והיה לו להוסיף על השבת, והו כוננת הוהר ואין חולק עליו כזה.

ואח"כ מסיים דלאו יאות הוא לאדלקא נרדא פד נפיק שבתא עד דמבדלי ישראל בעלותא ומבדלי על פסא. בגין דעד ההוא זמנא שבת הוא, וקדושה דשבת שליט עלנא. היינו אף שהמתין עד אחר קדושה דסדרא, לא יאות לומר 'המבדיל בין קודש לחול' ולעשות מלאכה, אלא יבדיל בתפלה ועל הכוס, והוא מצוה גמורה ואין עליו קללות מן חייבי גיהנם. אבל העושה מלאכה עד לא שלימו ישראל קדושה דסדרא, אע"פ שהבדיל בתפלה ועל הכוס, מקללין אותו, דגרים לנורא דגיהנם לאדלקא במהירות קודם הזמן, ואם הוא מוסיף על השבת וממתין, מברכין אותו בברכות.

ובזה כי כל דברי הוהר אין בהם נפתל ולא דבר אחר קמן שיחלוק על גמרא והפוסקים, אבל אין אחריות כל הפוסקים עליו, ובודאי אותן חלק מן הפוסקים הקדושים שפוסקין לעתים רחוקים היפך דברי הוהר, הם הקדושים לא ראו דברי הוהר, ואלו ראו, היו מתאבקין בעפר רגליו, לבטל דעתן מודעת הוהר הקדוש, ולא היו מדברים בעונות לומר כמו החסיד הידוע. ועיין בתשובת הב"ח כל המעורר על דברי וזהר, צריכין לחוש שמא מין ואפקורים הוא.

(וזהר ח' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

והנה כוננת רבינו הוא על מש"כ היעב"ן ז"ל בספרו מטפת ספרים (פרק ד) ו"ל: מאן דאוקיד שרגא במפקא דשבתא עד לא מטו ישראל לקדושא דסדרא כו', והאריך בעונש עצום המגיע למדליק נר עד דמבדלי ישראל בעלותא ומבדלי על כסא כו', וזה נראה כסוד דברי בעל תלמוד (שבת ק"ב) שעל פיו אנו חיים, שאומר דהו אמרי המבדיל בין קודש לחול ומסלינתין סילתי, (פרש"י חומטין ע"ג). וכן נפסק בשו"ע סוף סימן רצ"ט (ספ"ה ז) ו"ל: ואם צריך לעשות מלאכה קודם שהבדיל בתפלה אומר המבדיל בין הקודש ובין החול בלא ברכה, ועושה מלאכה. ולא חשו בו גם האחרונים שראו דברי ספר הוהר. וכן בדיו שאין חוששין לו בדברים ופסקי הלכות, לא לחלק ולא להחמיר כנודע. ותו קשיא דהא לא סגי דלא ארליק מקמי הכי, וכדאיתא בתלמוד (א"פ ס"ג) קם שמעיה ואדליק אבוקה משרגא, א"כ איך אפשר זה. עיין מה שתירין בהנהות דרך אמת על הוהר שם.

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב' לרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע

דין תפילין בחול המועד. סימן לא, המשך מגיליון הקודם

א. אסור להניח תפילין בחול המועד והמניח אותם מנחם עזריה, וכל מי שיש בידו למחות צריך למחות חייב שתי מיתות לשמים כמבואר בזהר וברבינו בשלום ובהשקט ובאהבה:

~~~~~ זר זהב ~~~~~

המשך מגיליון הקודם

דעת הרמ"א ותויו"ט

למי שרואה דברים כאלה כי פשטות ופירוש אמת שאסור להניח תפילין בחוה"מ והוא עון פלילי ומי שיש בידו למחות חייב למחות באהבה ובשלום.

אין ראייה מרש"י על תפילין בחוה"מ

וגם ראיתי לאחד¹ שהביא ראייה מדברי רש"י בפרק לולב וערבה (סוכה מו.) 'היו לפנינו מצות הרבה ופרש"י מצות הרבה, ליטול לולב לישב בסוכה להניח תפילין להתעטף בציצית, וגם זה כאב לב ותואנה, שרש"י מפרש מצות הרבה שדרך לעשות אותם ביחד אזי מברך ברכה אחת, אבל מצות הרבה שאין דרך לעשותם ביחד כגון שחיטה ומילה ופדיון הבן ולקבוע מזוזה בודאי מברך על כל אחד, כי מי מכריח אותו שיעשה ביחד ואין זה נקרא לפניו, ולכן פירש ליטול לולב ולישב בסוכה שדרך לעשותם ביחד, וכן נמי להניח תפילין להתעטף בציצית בשאר ימות השנה שדרך לעשותן תמיד ביחד, זה נקרא לפניו ושאר חוב שניהם כאחד, אבל שחיטה וכיסוי הדם פשוט דמברך על כל אחד שהרי לא נתחייב בכיסוי הדם עד ששחט ואין זה נקרא לפניו, דוק אחי ותודה על דברי אמת דרש"י בא לפרש מלת לפניו:

אלא שבאמת על מרן הקדוש (הרא"ש) אין תלונה כלל שהוא לא ראה ספר הזהר² ודחק עצמו בדוחק גדול לקיים מנהגו, אבל תלונתי על האחרונים שראו את דברי הזהר, וגם כל הפוסקים והגאונים אסרו³, על מי שמכו להניח תפילין. ואין תלונתי על מרן הקדוש קודש קדשים רבינו משה בעל המפה (הרמ"א סעיף ב') שהקדוש הזה עיקר חבורו לכתוב מנהגי מדינות אלו, וכיון שראה המנהג, כתב כך נוהגין⁴, אבל הוא הקדוש בודאי מימיו לא הניח תפילין בחול המועד, תדע שלא כתב כאן 'ואין לשנות' או 'הכי נוהג' כמנהגו הקדוש במקום שגם דעתו מכרעת כך, אלא ודאי שבכאן גם הוא ראה חולשת דברי הרא"ש ובפרט נגד הזהר ולא יישר בעיניו, אלא שכתב המנהג שיהיה להם על מה ליסמוך אילו גדול, דאם לא כן כל המניח היה חייב מיתה לשמים ונקרא מבזה את המועדות שאין לו חלק לעוה"ב⁵, אבל השתא שעושים בטעות פטורים מכל זה, אבל על כל פנים למה נקשה עורף לעשות במזיד איסור גדול כזה. ואא"ז התו"ט (מ"ק פ"ג מ"ד)⁶ קילקל הלשון וכתב שהרב"י דחק לפרש, וזה כאב לב

~~~~~ מסגרת השלחן ~~~~~

הפוסקים, ונתברר שגם דעת הירושלמי (מ"ק פ"ג ה"ד) היא כן, ואין כאן מקומו לברר הלכה ברורה שהמניח תפילין בחול המועד בזמן הזה חייב שתי מיתות לשמים ומבזה את המועדות ודי בזה, ומי שיש בידו לימחות חייב לימחות כי הוא עון פלילי. ובאוצר החיים (ואתחנן מצוה תנ"כ) כתב – והמניח תפילין בחול המועד מבזה את המועדות, והירושלמי (מ"ק פ"ג ה"ד) מפורש מוכח כדעת הזהר (זו"ח שה"ש ה.) ומרן (ש"ע סימן לא ס"ב) ואין להאריך.

ו. וז"ל: אין כותבין ספרים תפילין ומזוזות במועד - כתב סמ"ג בשם הירושלמי בד"א להניח, פירוש לאחר המועד, אבל להניחם במועד אפילו להניחם לאחרים יכול לכותבן ע"כ. וב"י נדחק בפירושו, למאן דס"ל דלא מנחי תפילין במועד. ע"ע בתו"ט ביצה פ"א סוף מ"י. ורבינו בפירושו 'עצי עדן' במועד קטן שם האריך בזה ע"ש. וכן בספר תפילין דמרי עלמא (פרק ג) תמה על התו"ט ע"ש.

ז. בשו"ת בנין ציון החדשות (סימן נו, מריב יעקב יוקב עטלינגער) כתב – ולכאורה יש להביא ראייה דגם שיטת רש"י כן דבסוכה (דף מו.) ד"ה היו לפנינו מצות הרבה, כתב רש"י לישב בסוכה ולהניח תפילין, וזה ע"כ בחוה"מ איירי. אבל בחידושי כתבתי שאין זה ראייה ד"ל דרש"י נקט כן למשל אי ס"ל תנא דברייתא כמ"ד שבת וי"ט זמן תפילין הוא. או ש"ל דשני חלוקות הן שרש"י נקט למשל מצות שרגילין לבוא יחד, כגון ליטול לולב ולישב בסוכה, או להניח תפילין ולהתעטף בציצית, ע"כ. ועיין בהגהות רעק"א על הש"ע. וע"ע בספר אות חיים (סק"א) שהביא מהרבה אחרונים שדחו ראייה זו ע"ש.

עטרת תפארת

עבודות וסיפורים מרבתינו זי"ע

קחו מאתכם תרומה להוי"ה כל נדיב לבו יביאָה את תרומת הוי"ה זָהָב וְכֶסֶף וְנֶחֱשֶׁת (לה א.).

והבין רבינו שלא דבר ריק הוא, א"ל מה זה ועל מה זה שנבחרת, וסיפר לו כל המעשה, וכאשר שמע את דבריו, אמר אקרא עוד הפעם, וכאשר קרא פעם השלישית, אמר לו לא היה ולא יהיה, כי הוא עקר והוא איילוניות ר"ל, ומה שלקח הרה"צ המגיד המעות, מסתמא מנעי לו מנגלול העבר. והוא לקח ברכת הפרידה, וגמר את שליחותו ונסע למריסק, ונתן להמגיד הקדוש המכתב עם ציור כספן, ושבת שם שבת קודש.

ומאחר שידע זה השליח שהמחותן שלנו, הוא אביו של גיסי הרב החסיד ז"ל, נתאכסן אצלו, וסיפר שם הרבה מכ"ק זקני רבינו זצ"ל ובתוך אחד השיחים, סיפר לו זו המעשה.

וכאשר שמע המחותרן זו המעשה, הלך וסיפר הכל להמגיד הקדוש, ותיכף שלח שליח לקרוא את החסיד ר' חיים יחיאל הנ"ל, ואמר לו שיספר לו המעשה אות באות. ואח"כ שאלו דרך הנסיעה שלו, אם יסע דרך לבוב או דרך פולין, והשיב לו דרך פולין, וא"ל אני מבקש שכבוד מעלתו יסע דרך לבוב, ותיסע לקאמרנא ותתן לו פריסת שלום, ותאמרו לו שכן הוא האמת.

(כתבי שם' מהרה"ק רבי שם קלינבערג זצ"ל נבר רבינו)

פעם אחת בא החסיד ר' חיים יחיאל מאישפצען נ"ע לקאמרנא, ופגש את ש"ב הרה"ק רבי אברהם מרדכי קלינבערג זצ"ל נבר רבינו רבי יצחק יהודה יחיאל מקאמרנא ז"ע. ושאל אותו, מה אתם עושים כאן, וסיפר לו שבשנה העברה היה בקראקא הרב הקדוש המגיד מטריסק ז"ל, והיה אצלו אחד מנגידי עיר קראשנוב שהיה חשוך בנים ר"ל, והבטיח לו רק בתנאי שיתן לו חמש מאות רובל כסף, ונתן לו תיכף מאה ועשרים וחמש רובל כסף, ועתה נעשה השתנות אצל זוגתו, על כן שלח אותו למריסק עם ראמא קב"ה רובל כסף. וכשעבר דרך לבוב, החיישב את עצמו שיסע לשבות אצל רבינו בקאמרנא על שבת קודש.

וביום א' ביקש מאיתו שילך עמו אל רבינו לקבל ברכת פרידה. ובתוך כך התיישב את עצמו, ונתן קוויטל עם ח"י ר"כ עבור הנגיד הנ"ל. וכאשר קרא את הקוויטל וכתב שם מעוברת, אמר: שקר לא מניה ולא מקוצתו. והתפעל זה החסיד, וכאשר הרגיש זה, אמר: אקרא עוד הפעם, וכאשר אמר בפעם הראשון אמר בפעם השני, וכאשר שמע השליח את דבריו נבהל מאד.

הרה"ק רבי אברהם גרשון בן רבי אפרים זצוק"ל מקיטוב כ"ה אדר א' תקכ"א

שיעיין בעת שרואה את צלם דמות תבניתו בעולמות העליונים, אם הוא רואה את כל אבריו ודיוקנו אם לא, והשיב מרן הקדוש שאינו רואה את עקביו, ואמר הקדוש שלא יטריח את עצמו כי לחנם יהיה טרחתו עכ"ל. אחר שמילא את שליחותו חזר רבי אברהם גרשון לביתו שבבראד אך נפשו נשארה קשורה לארץ הקודש.

ארץ הקודש

בעיר בראד מקום מושב רבינו יצא רינון על אחת מבנות העיר, ורב העיר הגאון רבי יעקב יוקל חקר ודרש ומצא שהרינון אמת, ואבי האשה ובעלה הלכו לערכאות אשר פסקו לפי דעתם שאינו אמת, וגזרו שהמוציא עליה שם רע ישלם דמי קנס מאה אדומים זהב או שיקבל מאה מלקיות ברבים, שלושת הרבנים רבי אברהם גרשון, והנדוע ביהודה, והמאיר נתיבים, עורר הדבר בידם רוגז רב היתכן שיארע דבר כזה, אזרו בגבורה והכריזו בבית הועד, אשר האשה הזאת היא מופקרת, וזאת התורה לא תהא מוחלפת, שלושת הרבנים נתפסו ונאסרו ע"ז, הנודע ביהודה שילם הקנס מאה אדומים, והמאיר נתיבים קיבל המלקיות ברבים, ורבי אברהם גרשון כשעמד בשורה לקבל המלקיות פתאום הגיע אליו גוי ותפסו בידו, וברח עמו עד לעיר מעזיבוזי מקום מושבו גיסו מרנא הבעש"ט, והבעש"ט קידם את פניו ואמר לו: הרי אליהו בדמות גוי עמד לימינך להצילך, ובזכות קידוש שם שמים שעשו הרבנים הנ"ל יצתה בת קול ופסקה שיעלו לגדולה. הנודע ביהודה יעלה ויהיה רבה של עיר פראג. המאיר נתיבים היה רבה של עיר לבוב.

ורבי אברהם גרשון יהיה מרא דארעא דישראל, מקום אשר איותה נפשו לקבוע דירתו שם. כעבור תקופת זמן שם לדרך פעמיו, יחד עם אשתו מרת בלומא ובניו הקטנים לארץ הקודש, ובסוף שנת תקי"ז דרכו רגליו על אדמת הקודש היא ארץ ישראל, מתחילה נתישב בעיר חברון, אך אחר שביקר בעיר הקודש ירושלים, וראו חכמי הדור וביניהם המקובל רבי גדליה חינו זיע"א ראש ישיבת המקובלים 'בית אל' גודל קדושתו, הפצירו בו מאוד שישאר לדור בעיר הקודש, וקיבלו אותו עליהם לנשיא קהילת האשכנזים, וקבע רבינו ישיבתו שם והרביץ תורה וחסידות, ממה שקיבל וינק מגיסו הבעש"ט, ושלח איגרות לניסו מרנא הבעש"ט וכן הבעש"ט שלח אליו איגרות בחזרה בעניני מילא דחסידותא, ומפורסם איגרת הבעש"ט שכותב לו הגלוי שהיה לו, וז"ל: ושאלתי את משיח אימתי אתי מר, והשיב בזאת תדע בעת שיתפרסם למודך ויתגלה בעולם, ויפוצו מעינותיך חוצה מה שלמדתי אותך והשגת, ויוכלו גם המה לעשות יחודים ועליות כמודך. רבי אברהם גרשון נתחבב מאוד על יושבי ירושלים, והיה אחד מחכמי קהילת בית אל, וגם שם נעשה לשליח הצבור ע"פ כוונות האר"ז"ל בהמלצת המקובל האלהי הרה"ק רבי שלום שרעבי הרש"ש זיע"א ראש הישיבה.

הסתלקותו

ביום חמשה ועשרים לחודש אדר הראשון שנת ה'תקכ"א, חשכו המאורות ונתבקש לישבה של מעלה ונטמם בהר הזיתים מול מקום המקדש. השאיר אחרי בניו רבי משה, רבי יצחק, רבי חיים אהרון שנתקבל במקום אביו לראש העדה האשכנזית בארה"ק, רבי יקב שנתקבל לראש העדה האשכנזית אחר פטירת אחיו, רבי אפרים פישל, רבי יהודה לייב מ"מ בק"ק לאדיזען, חתניו רבי אהרון, ורבי אברהם רובינו בן רבי מרדכי רוביו בעל 'שמן המר', ורבי יוסף משה מ"מ במעזיבוזי.

תולדותיו ושנות העמידה

נולד לערך שנת תני"ו לאביו הגאון רבי אפרים מחשובי רבני עיר ואם בישראל בראד, נצר למשפחת רבנים גאוניים וצדיקים. בעיר בראד כידוע היה בית האולפנא הקלויזי המפורסם, שבו למדו בקדושה ובטהרה בצדקות ובחסידות גדולי העולם, ועסקו והעמיקו בתורת הח"ן, בעת אשר הרביצו שם תורה ראשי המתכתא, הגה"ק רבי חיים צאנזער, והגה"ק רבי משה מאוסטרוא בעל הערוגת הבשמי על שיר השירים, והגה"ק רבי משה מקיטוב, נתקבל גם כן רבי אברהם גרשון להיות נמנה בין חברי וחכמי הקלויז, עד שנעשה לאחד מן המניין, וקבלו חכמי הקלויז עליהם שרבי אברהם גרשון יתמנה להיות שליח צבור, שהיה אחד מן המשורות המכובדות בקלויז, שהשליח צבור הוא אחד שהגון וקולו ערב כמבואר בשלחן ערוך. בעיר בראד שימש גם כן רבי אברהם גרשון לראב"ד, באחד מארבעת בתי הדין שהיו שם, ועמו יחד ישבו במושב הבית דין הגאון רבי יחזקאל לנדא בעל ה'נדוע ביהודה', והגאון רבי מאיר מרגליות בעל ה'מאיר נתיבים', ועיין בתשובה שכותב עליו ריעו וידידו הגאון בעל ה'נדוע ביהודה': 'מחמד עיני וחמדת ליבי, בר פחתי ובריבי, חכים עדיף מנביא, ליש ולביא, ה"ה כבוד אהובי ידיד נפשי, אהוב למטה ונחמד למעלה, הרבני המופלא והמופלג, בתורה ובחסידות, לו עשר ידות, שושן סודות, החכם השלם והכולל, עמוד הימני, פטיש החזק, מו"ה אברהם גרשון'.

בצל החסידות

רבינו אור שבעת הימים רבי ישראל בעש"ט זיע"א, בשנות נעוריו היה נסתר ונחבא אל הכלים ואיש לא השיג את גודל מדרגותיו, וכמו שכותב רבינו שר בית הזהר רבי אליעזר צבי מקאמרנא זיע"א בעל ה'דמשק אליעזר' בספרו 'זקן ביתו על אבות', על גודל הסתרה שהסתיר עצמו מרנא הבעש"ט, שאפילו מלאכים ושרפים לא הכירו בו. והיה ריש דוכנא מלמד תינוקת בעיר אחת סמוך לבראד, באחד מן הימים היה לאביו של רבי אברהם גרשון רבי אפרים, דו"ד עם אחד מאנשי העיר שהיה מרנא הבעש"ט הריש דוכנא שם, ואמר לו הבע"ד שיש כאן מלמד ישר והגון יודע ספר ונלך אליו שיברר לנו הדין, וכשהגיע רבי אפרים לבית מרנא הבעש"ט גילה לו קצת מעצמו, והראה לו רב חילו וגובריה בשי"ס ופוסקים, וגמר בלבו לקחתו לחתן לבתו מרת לאה רחל, מיד נתקשרו בקשרי חיתון, ומרנא הבעש"ט ביקש שיכתוב בשטר האירוסין עליו רק 'חתן ישראל בן אליעזר' בלי שם עיר, כשחזר רבי אפרים לביתו שבבראד באמצע הדרך נחלה ונפטר לעולמו, ובנו רבי אברהם גרשון פתח את תכריך כתיב אביו וירא שם שטר אירוסין לבתו, ויחשוב בלבו מן הסתם האיש הזה הוא תלמיד חכם גדול כי אבי לא יקח לעצמו חתן בור ועם הארץ, כעבור זמן קט נסע מרנא הבעש"ט לעיר בראד לישא למזלי"ט את האשה מרת לאה רחל, ובהגיע לחדר בית הדין ששם ישב גיסו רבי אברהם גרשון הראה לו את שטר האירוסין שנעשה בינו לבין אביו, כשראה רבי אברהם גרשון שלפניו עומד אחד מפשוטי עם נבהל ונשתומם על זאת, אבל הנעשה אין להשיב, ויגבילו את זמן החתונה ולפני החתונה נפגש מרנא הבעש"ט עם אשתו כמאמר חז"ל אסור לקדש עד שיראנה, ואז גילה לה את סודו מי הוא ומה הוא, וצויה עליה שלא תגיד עד שיגיע הזמן שעתיד להתגלות, וכך ישב מרנא הבעש"ט בצל גיסו רבי אברהם גרשון בזוי ומבזוה על שחשב אותו לפשוט, עד שהגיע הזמן שגילה עצמו מרנא הבעש"ט ונתגלה כוחו וגודל קדושתו, אשר

מבאר רבותינו

עיקר כוונת התפילה עומד ומרחש בשלהבת י-ה, עד שאינו שומע ויודע דבורו בעצמו, וזה דפסקינן שלא ישמע לאזניו, וזהו אי אפשר אלא על אופן זה המבואר, כמו שהזהיר מו"ה גרשון למרן אלקי הריב"ש טוב.

(ישלחן הטהור' מרבינו רבי יצחק אייזיק מקאמרנא)

כמו שאמר מרן הקדוש רבי גרשון קיטב למרן גיסו הריב"ש, בעת שעדיין לא הכיר מדרגתו, כל זמן שאתה מתפלל ואתה בתוך הדבור מלוכש יודע ושומע עדיין לא הגעת לכוונת התפילה, אלא נפשי יצאה בדבור.

(היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

נחזור לענייני שורשינו חיות רוחינו והכוונה והאור והחיות של המצות הם מלאכים בעולם הבריאה והנעשה בלתי כוונה, אלא בבחינת איהו וחייהי חד בהון, שאינו יודע ומרגיש כלל מופשט, כמו שאמר הרב רבי גרשון לגיסו מרן הקדוש.

ואמר הקדוש רבי גרשון גיסו של מרן הריב"ש טוב אל מרן הקדוש, אתה תדע שכל זמן שאתה יודע מן מציאותך ודבורך לא הגעת לכוונת התפילה עדיין, אלא עיקר כוונת התפילה להיות משולל ומופשט כל כך עד דמחזקינא טוביתא לרישאי כד מטא למודים כרע מגרמאי.

(יוהר ח"י מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

כמו שאמר הקדוש מוה"ר גרשון גיסו של מרן הריב"ש אל הריב"ש זצ"ל, קודם שהכיר מדרגות מרן אשר הם נוראות ונפלאות, וראה אותו שהתפלל בכוונה גדולה, ואמר לו: כל זמן שאתה תוכל עוד בתפילה לומר ברוך אתה על פי רצונך, תדע כי עדיין לא הגעת לכוונת התפילה, כי כל כך צריך אדם להיות בהתפשטות מופשט ומסולק מן העולם הזה, עד שאפס מאתו כוח ושכל דבר בתפילה.

(נוצר חסד' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

דבריו מאירים כלפיד האש אשר לפני המחנה עד היום הזה, אז נתקשר רבי אברהם גרשון בקשר חזק בל ינתק אליו אחרי שראה גודל כוחו איך שהיה יכול להעלים ולהסתיר עצמו כאחד הריקים, ורבי אברהם גרשון עמד לימינו גם נגד אלו שהתנגדו אליו כידוע, רבי אברהם גרשון שהיה ספרא רבא ציוה עליו גיסו מרנא הבעש"ט שיכתוב לו סידור עם כוונות האר"ז"ל.

שליחות קודש

בשנת תק"ב לערך עלה רבי אברהם גרשון לארץ הקודש בפעם הראשונה, כדי להיפגש עם רבי חיים בן עטר בעל היאור החיים, כאשר גילה גיסו מרנא הבעש"ט גודל מעלת צדקותו, ונפשו נכספה וגם כלתה להיפגש עם האור החיים, כמבואר בדברי רבינו קודש הקדשים איש האלוקים רבי יצחק אייזיק מקאמרנא זיע"א בעל ה'היכל הברכה', וז"ל: 'ורבינו הקדוש אור החיים אמר עליו מרן הבעש"ט שנשמתו מרוח דוד דאצילות, ובכל לילה שומע תורה מפי הקב"ה, ורוב קדושתו אי אפשר לכתוב, והיה מיורדי המרכבה וגלוי נשמות ומדרגות רוח הקודש אמת, ומרן הקדוש, היה נפש דוד דאצילות, והיה רוצה שיתקשרו ביחד נפש רוח, ויתגלה הנשמה וחייה דאצילות, ויהיה הגאולה אמיתית, ושאל אותו על ידי גיסו הקדוש רבי גרשון מקיטוב, אם יהיה יכולת שישע לירושלים ויתראה עם הקדוש פנים בפנים, והשיב שיכתוב לו